

Odgovori političnih strank na 10 vprašanj KSJS

Na 5. kongresu KSJS, 10. 4. 2018, je bilo sprejetih 10 vprašanj za politične stranke v Republiki Sloveniji, ki z listami svojih poslancev kandidirajo na bližajočih se državnozborskih volitvah. Vprašanja so bila takoj naslednji dan, 11. 4. 2018, posredovana 14 strankam, in sicer: Listi Marjana Šarca, Slovenski demokratični stranki (SDS), Socialnim demokratom (SD), Stranki modernega centra (SMC), Levici, Novi Sloveniji (NSi), Demokratični stranki upokojencev (DeSUS), Listi novinarja Bojana Požarja, Stranki Alenke Bratušek, Zelenim Slovenije, Slovenski nacionalni stranki, Dobri državi, Slovenski ljudski stranki (SLS) in Stranki Pozitivna Slovenija (PS). Navedene stranke so bile zaprosene, da naj odgovore na vprašanja, ki zadevajo položaj in interese zaposlenih v javnem sektorju, posredujejo v roku 14 dni.

V navedenem roku so odgovore posredovale le štiri stranke: Stranka Alenke Bratušek, Nova Slovenija (NSi), Slovenska demokratična stranka (SDS) in Slovenska nacionalna stranka (SNS). Po dodatnem pisnem pozivu in telefonski urgenci pa je odgovore posredovalo še pet strank: Levica, Demokratična stranka upokojencev (DeSUS), Lista Marjana Šarca (LMSŠ), Socialni demokrati (SD) in Slovenska ljudska stranka (SLS).

Odgovori političnih strank na posamezna vprašanja si sledijo po zaporedju, kot so bili prejeti:

1. Ali se bo vaša stranka zavzela za ohranitev enotnega plačnega sistema v javnem sektorju ali za izločitev posameznih delov javnega sektorja iz enotnega plačnega sistema?

Stranka Alenke Bratušek:

V Stranki Alenke Bratušek smo prepričani, da je sprememba enotnega plačnega sistema nujna. Omogočati mora več prožnosti, da bodo dobri uslužbenci ustrezno nagrajeni. Kako spremeniti plačni sistem, pa bo stvar dogovora s sindikati, kot je to bilo, ko se je vzpostavljala sistem, ki velja še danes. Če bomo enotni plačni sistem ohranili, iz njega ne bi izločali posameznih delov javnega sektorja, ker potem nima več smisla. Kot rečeno je to stvar dogovora s socialnimi partnerji.

Nova Slovenija – NSi:

Nova Slovenija podpira enoten plačni sistem v javnem sektorju in nasprotuje izstopu ali izločitvi kateregakoli dela iz njega.

Slovenska demokratična stranka- SDS:

V desetletju od sprejema so se tudi v plačnem sistemu v javnem sektorju pokazale številne anomalije. Zato je treba sistem ponovno preveriti z vidika njegove vzdržnosti in konsistentnosti. Pri tem smo pripravljeni na konstruktivne pogovore s sindikati javnega

sektorja, s katerimi bomo iskali najboljšo rešitev, ki bo finančno vzdržna in pravična. Izločitve posameznih delov ne izključujemo, če se bo to izkazalo za najbolj smotrno.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Zagovarjamo izločitev posameznih delov javnega sektorja iz enotnega plačnega sistema.

Levica:

Zavzeli se bomo za njegovo ohranitev, saj le enotni sistem zagotavlja preglednost plačnega sistema in primerljivost med poklici, kar je pogoj za pravično določanje plač. To pa seveda ne pomeni, da je sedanji sistem idealen in brez anomalij, te je potrebno odpraviti.

DeSUS:

Enotni plačni sistem kot tak je potreben celovite prenove, morebiti bi veljajo določene skupine, saj gre za zelo različne skupine. Tudi samo uradništvo/državna uprava bi bila lahko ločena, saj je težko primerjati uradnika s policistom, vojakom, učiteljem, zdravnikom. Obžalujemo, da se minister Koprivnikar ni imel poguma soočiti s tem. Izkazuje se vse preveč anomalij. Treba bo odpreti široko javno razpravo, doseči soglasje socialnih partnerjev, itd.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

V stranki Lista Marjana Šarca načeloma podpiramo ohranitev enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, a nismo nasprotniki ukinitve enotnega plačnega sistema, v kolikor se bo to izkazalo za dobro rešitev. Predvsem želimo opraviti razgovore in ugotoviti, če obstajajo na določenih delovnih mestih v določenih poklicih anomalije in temu primerno nadgraditi sistem. Poudarjamo pa, da je mogoče sprejeti spremembe le v soglasju vseh sindikalnih skupin, ki so vključene v enotni sistem. Torej parcialnih rešitev ne podpiramo.

Socialni demokrati:

Izhodišča enotnega plačnega sistema v javnem sektorju so dobra in jih podpiramo. Vzpostavljena so bila razmerja med posameznimi plačnimi skupinami, plače so javne in sistem napredovanja je vnaprej jasno opredeljen (karierno napredovanje). Žal se je ta ključni element enotnosti začel rušiti že kmalu po vzpostavitvi. Bistveno je, da se o vseh dodatkih, sedaj določenih v zakonu (ZSPJS) in v Kolektivni pogodbi za javni sektor (KSJS), vodijo pogovori glede posameznih skupin ne le znotraj njih, pač pa tudi z in v primerjavi z vsemi ostalimi. Menimo, da parcialno pogajanje v enotnem plačnem sistemu ne prinaša rešitev, ampak jih še pogloblja, kar se je izkazalo tudi pri pogajanjih v preteklem mandatu.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, takega kot je sedaj, ne bi ohranili. Zavzemamo se, da se zdravstveni domovi in bolnišnice reorganizirajo tako, da preidejo iz javnih zavodov v podjetja v javni lasti. To pa pomeni, da zdravstveno osebje preneha biti del javnega sektorja.

2. Katere spremembe plačnega sistema javnega sektorja so po vašem mnenju potrebne?

Stranka Alenke Bratušek:

Plačni sistem mora omogočati, da so dobri uslužbenci tudi bolj nagrajeni. Poleg tega je treba premisliti tudi plačna razmerja med posameznimi delovnimi mesti – čeprav so ta razmerja bila sprejeta v dogovoru s sindikati, je dejstvo, da jih je sedanja vlada porušila. Treba je sestiti za mizo, se pogovarjati in dogovoriti.

Nova Slovenija – NSi:

Predvsem je potrebno spremeniti način nagrajevanja delovnih in marljivih delavcev. Sedanja uravnilovka je destimulativna in ne spodbuja k ustvarjalnosti in prizadevnosti.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Potrebni je več sprememb, med drugim vzpostavitev ustreznih razmerij med plačnimi razredi in spodbujanje nagrajevanja, ki bo omogočilo, da so zaposleni, ki so pri svojem delu bolj učinkoviti, tudi bolje plačani. Zato je treba zagotoviti ustrezen sistem, ki bo omogočal objektivno ocenjevanje. Variabilni del plače kot del plače iz naslova višje produktivnosti bo predstavljal spodbudo za zaposlene v javnem sektorju. Mnogi zaposleni v javnem sektorju, ki delajo več in bolj učinkovito, niso zadovoljni s plačno uravnilovko in neučinkovitim sistemom nagrajevanja boljšega dela. Ob tem je potrebno vodilnim kadrom v javni upravi omogočiti ustrezne mehanizme in pristojnosti, ki bodo zagotovili izvedbo omenjenega predloga.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Sprostitve napredovanja, nagrajevati delovnih in sankcioniranje nedelavnih.

Levica:

Največji problem so izhodiščne osnovne plače za številne poklicne skupine, nižje od minimalne plače, kar je nesprejemljivo. Vsak zaposleni si za poln delovni čas zasluži vsaj minimalno plačo, ki ne vključuje nobenih dodatkov.

Potrebujemo tudi pregleden in učinkovit sistem nagrajevanja dela nasploh, tudi v neugodnih pogojih. V javnih podjetjih je treba omejiti plače poslovodstev na največ petkratnik najnižje plače v podjetju.

DeSUS:

Menimo, da je treba korenito popraviti plačne razrede, saj je nesprejemljivo, da šele 18. plačni razred zadosti minimalni plači.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Stranka Lista Marjana Šarca se zavzema za odpravo najnižjih plač javnih uslužbencev, ki ne dosegajo niti minimalne plače. Poleg tega je nujno pregledati poklice s posebnimi pooblastili in poklice, ki jim je treba priznati posebni pomen. Hkrati je treba preveriti tudi normative, ki so lahko vzrok za večje težave tako na področju šolstva, zdravstva in še kje.

Socialni demokrati:

Skupaj s sindikati v javnem sektorju bomo ponovno dogovorili in vzpostavili enotnost sistema. Zato bomo skupaj s sindikati v javnem sektorju v prvem letu mandata dogovorili dinamiko usklajevanja plač in odprave varčevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti kot začasni.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

V sistem plačnega sistema javnega sektorja je potrebno vnesti elemente trga dela in deficitarnim poklicem omogočiti višje dohodke. Možna rešitev bi bil faktor iskanosti poklica.

3. Boste ohranili obstoječi sistem kolektivnih pogodb v javnem sektorju kot podlago za spreminjanje pogojev dela in plač v javnem sektorju?**Stranka Alenke Bratušek:**

Kolektivne pogodbe za posamezne panoge poznajo tudi v gospodarstvu in verjetno je prav, da jih ima tudi javni sektor. Ali je oblika in vsebina dobra, pa je spet stvar dogovora s socialnimi partnerji.

Nova Slovenija – NSi:

KP dejavnosti so potrebne in upoštevajo specifične posameznih poklicev, zato sprememb ne načrtujemo.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Da.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Nujni so popravki.

Levica:

Boj za delavske pravice je vsekakor prioriteta Levice in spodbujanje sindikalizma spada v ta okvir. Kolektivne pogodbe je prvenstveno potrebno izboljšati v smeri, da v nobeni osnovne plače ne bodo določene pod minimalno.

DeSUS:

Sistem kolektivnih pogodb je treba ohraniti, o hkrati posodobiti.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Kolektivne pogodbe vedno pomenijo nadgradnjo obstoječe zakonodaje. Smo pa prepričani, da vzporedno veljavna različna zakonodaja ni ustrezna. Pri tem mislimo na ZJU in ZDR. Želimo odpreti razpravo o možnem poenotenju uporabe le ZDR tudi v javnem sektorju, saj različna zakonodaja vnaša neenotnost in dodatne obremenitve postopkov.

Socialni demokrati:

Menimo, da je možno s splošno kolektivno pogodbo določiti splošne, minimalne pravice, ki pripadajo vsem zaposlenim v javnem sektorju, posamezne panožne kolektivne pogodbe pa morajo omogočiti, da se za posamezno poklicno skupino v javnem sektorju posamezna vprašanja glede na naravo dela, uredijo drugače, vendar nikakor ne na račun druge poklicne skupine.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Ne. Po izteku sedanjih kolektivnih pogodb se bomo zavzemali za sprejem prenovljenih. V nje si bomo prizadevali vgraditi elemente trga dela in pričakovanega procenta BDP za posamezne sektorje npr. osnovno šolstvo.

4. Dopuščate možnost, da se pogoje dela in višino plač v javnem sektorju spreminja z interventnimi zakoni?

Stranka Alenke Bratušek:

Interventni zakon je že po svoji definiciji zakon, ki nekaj ureja zelo nujno in nikakor sistemsko in za dlje časa. Tudi sistem plač v javnem sektorju se je ob krizi urejal z interventnim zakonom, a so bili ukrepi, ki so morali biti vključeni v zakon, usklajeni s sindikati. Zelo narobe je, da ti ukrepi veljajo še danes, čeprav razlogov (krize) že nekaj let ni več.

Nova Slovenija – NSi:

Interventni zakoni so potrebni zgolj v izrednih razmerah, kadar je ogrožena finančna vzdržnost financ. Načeloma jim nasprotujemo.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

V primerih precej zaostrenih gospodarskih in javnofinančnih razmer je potrebno sprejeti določene ukrepe ob takratnih finančnih ocenah kot odgovor nanje, in sicer za določen čas trajanja. V socialnem dialogu se bomo trudili doseči pošteno rešitev, ki bo po eni strani upoštevala dogovore, po drugi strani pa bo še znosna v teoretično precej zaostrenih gospodarskih in javnofinančnih razmerah.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Seveda, če je potrebno za ureditev sistema.

Levica:

Spreminjanje pogojev dela in višine plač z interventnim zakonom bi naj predstavljalo skrajno možnost, kadar res ni druge izbire. Ta "skrajna možnost" pa se je od začetka krize do danes na žalost uveljavila kot stalna praksa.

Še posebej nedopustno je to v primerih, ko vlada interventni zakon vloži v zakonodajni postopek, še preden sploh začne pogovore s sindikati, nato pa tako vloženi zakon uporabi za izsiljevanje in nižanje delavskih pravic.

Treba je ukiniti varčevalne ukrepe, saj za njihovo veljavo ni več argumentov, po njihovi odpravi pa pričeti z dogovarjanji za izboljšanje obstoječega sistema ter odpravo anomalij.

DeSUS:

Pogoji dela in višina plač ne smejo biti podvrženi interventnim zakonom.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Interventni zakoni za tako pomembne spremembe nikakor niso ustrezni.

Socialni demokrati:

Pogoji dela in višina plač v javnem sektorju morajo ostati primarno vprašanje socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj v javnem sektorju. Kakršnimkoli posegom v plače v javnem sektorju z interventnimi ukrepi nasprotujemo, razen v primeru, ko so v celoti rezultat soglasja med socialnimi partnerji in nujni za implementacijo rešitev, usklajenih med socialnimi partnerji.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Samo v izrednih razmerah. Zavzemamo se za stabilnost in spoštovanje dogovorjenega.

5. Ali menite, da je število javnih uslužbencev preveliko? Če menite, da je, navedite v katerih delih javnega sektorja bi zmanjšali njihovo število? Ali soglašate da se v tudi dejavnostih zdravstva in socialnega varstva vzpostavijo delovni standardi in kadrovske normativi?

Stranka Alenke Bratušek:

Slovenski javni sektor ni prevelik, zato ga ne bi zmanjševali. S spremembo plačnega sistema pa bi zasledovali večjo učinkovitost zaposlenih in večjo delovno vnemo zaposlenih. Javni sektor predstavlja državo – zaposleni se morajo torej zavedati, da so v službi državljanov, da jih plačujejo državljanji in se temu primerno tudi vesti. Radi bi izkoreninili nezainteresiranost nekaterih zaposlenih, da se vprašanja o prevelikem številu javnih uslužbencev ne bi več pojavljala. Standardi in normativi so potrebni tudi v zdravstvu, vendar se jih ne da uvesti čez noč.

Nova Slovenija – NSi:

Število javnih uslužbencev ni problematično, v kolikor je njihovo delo učinkovito. Menimo, da se je v zadnjem mandatu število povečalo predvsem tudi zaradi zapletene zakonodaje, ki določa vedno nove in nove naloge. Menimo, da je število v operativnem delu ministrstev ponekod celo premajhno, v uradniškem delu pa se je nenormalno povečalo. Nesprejemljivo je, da so v nekaterih ministrstvih na plačilnem seznamu ljudje, ki imajo s. p. ali druge oblike zaposlitve. (npr. kultura) Podpiramo izdelavo standardov in normativov za dele kulture ter socialno in zdravstveno dejavnost.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Po naši oceni je slovenski javni sektor predvsem neuravnotežen. Ob tem ne moremo mimo dejstva, da vladna koalicija SMC, DeSUS in SD, v okviru opravljanja tekočih poslov, kadruje vse do konca. V samo enem tednu po odstopu je bilo namreč razpisanih kar 40 novih delovnih mest. Aktualna vlada je v javnem sektorju v zadnjih dveh letih zaposlila več kot 8300 novih ljudi, nekaj tudi v socialni in zdravstveni oskrbi, vendar so trditve, da gre predvsem za povečanje v teh sektorjih, napačne.

Ker ne razpolagamo z učinki, ki jih dosegajo javni uslužbenci v posameznih delih javnega sektorja, v danem trenutku težko ocenimo, v katerih delih in kakšne spremembe so potrebne. Menimo, da je javno upravo in širši javni sektor potrebno preoblikovati tako, da bo uporabna in finančno vzdržna. Uveljaviti je potrebno koncept vitke, a kljub temu produktivne javne uprave. Če želimo to doseči, pa bi morali plačilo povezati z dejanskimi rezultati dela.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Ne, prepričani smo, da so napačno razporejeni.

Levica:

Javni sektor je glavni izvajalec vseh ključnih javnih storitev. Naš javni sektor ni prevelik, je pa potreben določenih izboljšav. Vsem dostopne, javne in kakovostne storitve tudi primerljivo gledano zagotavljajo države, ki imajo približno tako velik sektor, kot je naš (ali pa še večjega). Krčenje javnega sektorja je v večini primerov posledica pritiskov po privatizaciji javnih storitev, na kar v Levici nikakor ne pristajamo. Javno in vsem dostopno šolstvo in zdravstvo je vsekakor ena izmed naših prioritete.

DeSUS:

Vse prevečkrat se pozablja, da javni sektor niso le uradniki. Zaposlovanje v državni upravi se že leta zmanjšuje, povečuje pa se zaposlovanje v širšem javnem sektorju, v zdravstvu, šolstvu in policiji. Zdravnikov je celo premalo, enako medicinskih sester, vojakov, itd. Če želimo državljanom ponuditi kvalitetne javne storitve, potem potrebujemo kvaliteten in motiviran javni sektor. Nasprotujemo krčenju javnih storitev, želimo pa si uvesti bolj fleksibilen plačni sistem z možnostjo nagrajevanja bolj uspešnih, boljšo organizacijo državne uprave, javnih zavodov in drugih javnih služb.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Število javnih uslužbencev za številne naloge, ki morajo biti opravljene, sigurno ni preveliko. Bi pa morali čim prej zmanjšati število predpisov, zmanjšati administrativne ovire in ob tem natančno proučiti, na katerih področjih je premalo in na katerih preveliko število javnih uslužbencev ter izvesti prerazporeditve. To pa zahteva spremembo zakonodaje, ki bo omogočala enostavno prehajanje javnih uslužbencev iz organa v organ, in sicer glede na trenutne potrebe. Enako velja za nadzorne organe, ki bi lahko po potrebi opravljali nadzore na več področjih.

Smiselno in potrebno je tudi v dejavnostih zdravstva in socialnega varstva vzpostaviti delovne standarde in kadrovske normative.

Socialni demokrati:

Nismo mnenja, da naj bi bilo število javnih uslužbencev preveliko. V javnem sektorju bomo dosledno vzpostavili uveljavljene sisteme upravljanja s človeškimi viri s ciljem zagotoviti učinkovit servis javnih storitev za vse državljane. Zavzemamo se, da se v vseh dejavnostih vzpostavijo ustrezni delovni standardi in kadrovske normative, ki pa jih je potem potrebno tudi spoštovati. Na ta način bodo tudi odpravljene dileme, ali je javnih uslužbencev premalo ali preveč.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Zavzemamo se za pospešeno digitalizacijo javnega sektorja in zato pričakujemo, da se bo število javnih uslužbencev zmanjševalo. Ta proces naj bi bil v naslednjih letih stalen in umirjen. Prizadevali si bomo javni sektor organizirati tako, da bo tudi v njem rasla dodana vrednost na zaposlenega. Kot že zgoraj zapisano se zavzemamo za izstop zdravstva iz javnega sektorja.

6. Ali menite, da so potrebne spremembe Zakona o reprezentativnosti sindikatov? Če menite, da so, navedite katere?**Stranka Alenke Bratušek:**

To je pravzaprav stvar dogovora, ki bi ga morali med sabo skleniti sindikati.

Nova Slovenija – NSi:

Zakon o reprezentativnosti je potreben prenove, saj bi se moralo spremeniti kriterij za določitev reprezentativnosti. Podpiramo sindikalno organiziranost, vendar menimo, da je potrebno določiti neko spodnjo mejo števila članov, ki določa, ali je sindikat reprezentativen ali ne.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Zakon o reprezentativnosti sindikatov je bil sprejet že leta 1993 in je kot tak že lahko predmet modernizacije po zgledu drugih držav. Vendar pa zakona, ki ureja deležnike socialnega dialoga, nikakor ni mogoče spreminjati brez socialnega dialoga in na predlog samih sindikatov, pri čemer je še posebej pomembno, da pri morebitnih spremembah ne pride do poslabšanja položaja posameznih sindikatov.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Spremembe so nujne, potrebno jih je modernizirati, vendar morajo biti spremembe usklajene s sindikati oziroma njihovim članstvom.

Levica:

Glede na to, da je bil zakon sprejet leta 1993 in do danes še nikoli ni bil spremenjen, so nekatere izboljšave vsekakor možne, a za nas je v prvi vrsti prioriteta odprava anomalij pri najnižjih plačah ter določitev višine osnovnih plač nad minimalno.

Sicer pa potrebujemo sindikate, ki ne bodo fragmentirani, razdeljeni na posamezne poklice oziroma na javni in zasebni sektor, ampak se bodo enotno borili za interese delavstva v najširšem pomenu besede. Največ v tem smislu lahko dosežejo sindikalne organizacije same, mi pa smo pripravljeni pri tem - tudi zakonsko - pomagati. Obstaja pa pri odpiranju zakona tveganje, da bi vlada in politični razred nasploh spremembo zakona utegnili izkoristiti za oslabitev in sprtje sindikatov.

DeSUS:

Zakon o reprezentativnosti sindikatov je ustrezen, do spremembe lahko pride le na željo sindikatov.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Kot se spreminjajo okoliščine, je včasih nujno, da se na določenem področju prilagodi tudi zakonodaja, a vedno v dialogu. Reprezentativnost sindikatov ni vedno jasno določena, zato nemalokrat nastajajo spori o reprezentativnosti. A rešitve bi morali uskladiti in predlagati sindikati sami.

Socialni demokrati:

Socialni demokrati si bomo prizadevali za krepitev zaupanja med partnerji in za izboljšanje pogojev za delo reprezentativnih organizacij socialnega partnerstva. Eno izmed možnih orodij krepitev sindikalnega delovanja so tudi spremembe ureditve reprezentativnosti sindikatov, ki pa niso povezane samo s kriteriji za določitev reprezentativnosti ampak tudi glede položaja in vloge reprezentativnega sindikata na različnih ravneh. V kolikor bo s strani sindikatov podana pobuda za spremembe – novo ureditev kriterijev za določanje reprezentativnosti, smo temu naklonjeni, vsekakor pa bo pri kriterijih potrebno upoštevati drugačno stopnjo sindikalne aktivnosti, kot je bila ob sprejemu veljavnega zakona leta 1994.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Ne.

7. Ali podpirate poenotenje prispevnih stopenj vseh aktivnih zavarovancev in združitve obveznega in dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja?

Stranka Alenke Bratušek:

Tako kot je zdravstveno zavarovanje urejeno sedaj, bi morala biti obvezno in dopolnilno zdravstveno zavarovanje dejansko eno (obvezno) zavarovanje. V Stranki Alenke Bratušek zdravstvenih zavarovalnic ne bi ukinili, ampak bi zdravstveno zavarovanje in košarico storitev uredili tako, da bi zavarovalnice res lahko ponujale nadstandard, ne pa storitev, ki bi dejansko morale biti del obveznega zdravstvenega zavarovanja. Zagotovo ne bi uvajali ukrepov, ki bi stanje v zdravstvu še poslabšali.

Nova Slovenija – NSi:

Glede zdravstvenega zavarovanja ima Nova Slovenija svojo vizijo razvoja, podpira namreč ustanovitev več konkurenčnih zdravstvenih zavarovalnic, ki bodo s sklenitvijo individualnih zavarovalnih polic določale tudi obseg pravic za uporabnike.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Da, pri čemer podpiramo tudi idejo, da prispevek ni davek, ampak je v osnovi obvezna dajatev, ki zagotavlja neko protistoritev. Naše vodilo je, da v ospredje postavimo potrebe ljudi, denar mora slediti bolniku. Sistem zdravstvenega zavarovanja mora ohraniti obvezno socialno zdravstveno zavarovanje, vendar se mora ZZS reorganizirati v učinkovito zdravstveno zavarovalnico, ki bo v skladu z zakonom na podlagi razpisov, sklepala pogodbe z izvajalci. Potrebno je prečiščenje košarice zdravstvenih pravic na košarico A in košarico B, ki jih bo opredelila medicinska stroka (RSK) v sodelovanju z zavarovalniškimi strokovnjaki. Vzpostavitev pravega konkurenčnega okolja med zavarovalnico in pogodbenimi izvajalci bo vodilo v skrajšanje čakalnih dob zaradi učinkovitejšega načina dela. To bo vodilo v pocenitev medicinskega blaga in storitev na državni ravni.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Poenotenje teh stopenj nam ni poznano, zavzemamo pa se za ukinitvev dopolnilnega zavarovanja.

Levica:

Že v tem mandatu smo predlagali izenačitev prispevne stopnje delodajalcev s prispevno stopnjo delavcev (15,50 %). Pri tem bomo vztrajali, ker bi s tem pridobili 700 mio EUR dodatnih sredstev na leto, ne da bi morali zarezati v proračun. (Znesek že vključuje višje stroške dela v javnem sektorju in zmanjšanje prihodkov od davka na dobiček podjetij.)

Dviga prispevnih stopenj za male kmete in samostojne podjetnike, ki so v resnici prekarni delavci, ne podpiramo, ker jih večina komaj zmore plačevati sedanje prispevke. Poleg tega bi bili dodatni prihodki s tega naslova bistveno premajhni za odpravo primanjkljaja ZPIZ-a.

Podpiramo pa ukinitvev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in njegovo nadomestitev s solidarno javno dajatvijo. Ta dajatev bi se načeloma plačevala poleg prispevkov na plače in dohodke iz dela, morala pa bi upoštevati tudi dohodke od kapitala. Seveda bi bila nova dajatev prihodek ZZS.

DeSUS:

Smo proti enotni davčni stopnji, podpiramo ukinitvev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, kot ga poznamo zdaj. Do sprejetja novega ZZVZZ predlagamo dvig prispevne stopnje za 1 do 2 odstotka, to je najbolj solidarno.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Medgeneracijska solidarnost je izrednega pomena za uspešno državo in družbo. To pomeni, da tisti, ki ima več, tudi več prispeva. Smiselno bi bilo ponovno razmisliti o višini prispevkov za posamezno socialno zavarovanje (vsa zavarovanja) in o pravicah, ki so iz tega zavarovanja krite.

Glede dopolnilnega in obveznega zavarovanja pa menimo, da je zaradi neučinkovitega in netransparentnega sistema potrebna celovita prenova zdravstvenega zavarovanja. Naša razmišljanja gredo v smer, da se sistem zdravstvenega zavarovanja vsebinsko, procesno in finančno preoblikuje tako, da bi ljudje natančno vedeli, katere storitve plačujejo z dodatnim zavarovanjem in kaj jim to zavarovanje natančno nudi. Takšno zavarovanje bi moralo biti glede višine premije regulirano s strani države, zavarovalnice pa bi morale delovati neprofitno. Zavarovalna premija bi bila lahko odvisna od socialnega statusa, prav tako pa bi lahko z dodatnimi popusti spodbujali zdrav način življenja.

Socialni demokrati:

Socialni demokrati si prizadevamo za poenotenje osnov za plačilo prispevkov za obvezna socialna zavarovanja od vseh različnih oblik dela in uvedbo prispevne stopnje za dolgotrajno oskrbo. Hkrati si prizadevamo za preoblikovanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Ne. Čista enotna (odstotek bruto plače) prispevna stopnja je nesprejemljiva, saj napravi ceno iste usluge preveč različno. Zavzemamo se za enotno zdravstveno zavarovanje, ki naj bo kombinacija med enotno in fiksno prispevno stopnjo.

8. Se bo vaša stranka zavzemala za uvedbo t. i. »socialne kapice«, to je plačevanja socialnih prispevkov samo do določene višine dohodka posameznika?

Stranka Alenke Bratušek:

Smo za to, da v zdravstvu velja solidarnost med bolnimi in zdravimi in med premožnimi in manj premožnimi. Socialne kapice zato ne bi uvedli. Vsak lahko zboli in vsak lahko naenkrat potrebuje zdravstvene storitve, ki stanejo več, kot bi v zdravstveno blagajno prispeval, čeprav vanjo prispeva veliko. Vsekakor pa je potrebno razbremeniti stroške dela in to na način, da delavcu ostane več v denarnici, pa naj temu rečemo socialna kapica ali kako drugače.

Nova Slovenija – NSi:

Da. Zgornjo mejo dohodka, od katerega ni več potrebno plačevati dodatnih prispevkov (t. i. razvojna kapica), se postavi v višini štirih bruto minimalnih plač. Določi se za vse vrste prispevkov in na začetku samo za delodajalce. Ko bodo doseženi primerni fiskalni pogoji, pa se uvede tudi za delojemalce. To pomeni, da bi za osebe, ki na mesečni ravni zaslužijo več kot 3371,16 evrov bruto, delodajalci plačevali prispevke v enaki višini, kot jih plačajo za osebo, ki zasluži natanko 3371,16 evrov bruto.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Da, pri čemer opozarjamo na sedanje stanje, ker so npr. pokojnine navzgor omejene, prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa ne. Bojazen, da bi z uveljavitvijo razvojne kapice porušili solidarnostni princip, je povsem neutemeljena. Prav tako je neutemeljena bojazen, da bi prispevkov ne plačevali najbogatejši. Ciljna skupina, katerim je namenjena razvojna kapica, niso najbogatejši člani naše družbe, ampak najbolj inovativni, najbolj produktivni in tisti, ki

ustvarjajo najvišjo dodano vrednost. Zaradi visokih dajatev so njihove plače nižje, zato množično odhajajo v tujino. S tem ukrepom bi zagotovili, da bi strokovnjaki ostali v Sloveniji in neposredno in posredno vplivali na večjo produktivnost, investicije in konkurenčnost, vse to pa se bo odrazilo v večji gospodarski rasti in blaginji celotne družbe. Zato gre pri omejitvi plačevanja prispevkov za razvojno in ne samo socialno kapico.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Seveda!

Levica:

Nikakor, ker je to socialno krivično in bi še zmanjšalo že tako premajhne prihodke ZPIZ-a in ZZS-ja za pokojnine in zdravstvo.

DeSUS:

Nismo zagovorniki t. i. socialne kapice.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

V stranki Lista Marjana Šarca menimo, da še ni čas za uvedbo socialne/razvojne kapice in da bo potrebno iskati rešitve za razbremenitev plač visoko usposobljenega kadra na drugačen način, v sklopu celovite davčne reforme, ki jo mora preko socialnega dialoga pripraviti naslednja vlada.

Socialni demokrati:

Ne. Naš ključni cilj prihodnjega obdobja je okrepitev srednjega razreda, da se izboljša njegov položaj, v strukturi prebivalstva pa zmanjša revščina in omogoči boljše socialno napredovanje vseh struktur prebivalstva. Davkov ne nameravamo povečevati, saj je davčna obremenitev primerljiva z drugimi državami. Vse spremembe na davčnem področju bodo narejene na način, da se skupna davčna obremenitev ne poveča in ostane na enaki ravni kot doslej (okoli 37 % BDP).

Za pravično razbremenitev najproduktivnejših delov gospodarstva in družbe bomo uvedli posebno olajšavo do višine minimalne plače, dvignili zgornjo mejo obdavčitve 27-odstotnega dohodninskega razreda na 30.000 evrov in uvedli dodatni dohodninski razred s 34 % stopnjo do višine 50.000 evrov prihodkov. Tako bomo v spodnjem delu lestvice zagotovili večjo zvezno progresivnost obdavčitve. Ključna usmeritev je sprememba strukture davčnih virov z znižanjem obdavčitve dela in povečanjem obdavčitve kapitala in premoženja, da se po strukturi in razmerju med obdavčitvijo dela na eni in premoženja in dobička na drugi strani približa strukturi v najrazvitejših državah.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Ne. Ta vprašanja bi reševali drugače. Glej predhodno točko. Pri prispevkih v pokojninsko blagajno vežemo vprašanje »socialne kapice« pri vplačilih na »socialno kapico« pri izplačilih. Zavzemamo se da se vplačila in izplačila med seboj logično povežejo.

9. Ali se strinjate, da je za reformo pokojninskega in invalidskega sistema potrebno soglasje socialnih partnerjev?

Stranka Alenke Bratušek:

Za vsako temeljito reformo v družbi je dobro imeti čim širše soglasje vseh deležnikov. Dokazali smo že, da znamo tudi v najtežjih trenutkih za državo pogovarjati se in slišati. Reformo pokojninskega sistema bo zagotovo treba pripraviti, saj je zdaj preveč upokojencev, ki prejemajo pokojnine, ki jim ne omogočajo dostojne starosti, čeprav so delali vse življenje.

Nova Slovenija – NSi:

Se strinjamo.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Vsekakor. To smo dokazali tudi v praksi, ko je takratni minister za delo, družino, socialne zadeve in invalide mag. Andrej Vizjak uspešno vodil in zaključil socialni dialog glede priprave ZPIZ-2. Zakon so podprli vsi socialni partnerji, pa tudi vse poslanske skupine v Državnem zboru RS. Naloga pristojnega ministra je, da pri sistemskih zakonih morebitnim razhajanjem med socialnimi partnerji prisluhne in jih poskuša odpraviti.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Obvezno!

Levica:

Ne. Levica je stranka, ki se zavzema za interese delovnih ljudi in za odpravo kapitalizma. Jasno je, da se bodo predstavniki kapitala v ekonomsko socialnem svetu upirali ukrepom, ki bi koristili delavski strani. Za nas, Levico, pa je merodajen interes delavstva.

DeSUS:

Pokojninske in zdravstvene reforma si ne predstavljamo brez dialoga in soglasja socialnih partnerjev.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Absolutno je nujno doseči soglasje. Nujna pa je tudi zadostna mera tolerance vseh socialnih partnerjev in pogled čez meje lastnih interesov vsakega od partnerjev v dialogu. Svet se spreminja in z njim tudi modeli reševanja nekaterih izzivov.

Socialni demokrati:

Da. Socialni demokrati si prizadevamo za uresničitev dogovorjenih izhodišč za pokojninsko reformo, ki izpostavlja pomen zagotovitve dostojnih pokojnin s spremembami pokojninskega sistema, ki bodo s svojo transparentnostjo krepile medgeneracijsko in odgovorno solidarnost.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Ne. DZ je po našem mnenju bolj reprezentativni predstavnik Slovencev od socialnih partnerjev. Se pa odločno zavzemamo, da se DZ pred vsako pomembno odločitvijo posvetuje s predstavniki civilne družbe. Vendar na koncu odloči DZ z glasovanjem. Samoupravljanje naj počiva v miru.

10. Ali soglašate, da je zvišanje dejanske upokojitvene starosti primerno spodbujati le z ekonomskimi spodbudami in s prilagajanjem tehnologije ter organizacije dela spremembam delovne zmožnosti, ne pa s trajnimi odbitki od pokojnine?

Stranka Alenke Bratušek:

Verjetno je več načinov za spodbujanje ljudi, da bi si želeli delati dlje. Tisti, ki lahko, seveda. Predvsem smo mnenja, da bi upokojencem, ki si še želijo delati, morali to omogočiti brez odbitka pokojnine. Človek, ki je »oddelal« zahtevano delovno dobo, ima pravico do dostojne pokojnine. Če pa si ob tem želi še dodatno delati, je to samo plus za državo in družbo. To jim je treba omogočiti.

Nova Slovenija – NSi:

Se strinjamo.

Slovenska demokratska stranka- SDS:

Ne.

Slovenska nacionalna stranka- SNS:

Seveda soglašamo!

Levica:

Da.

DeSUS:

Da, strinjamo se, da malusi niso pravi odgovor.

Lista Marjana Šarca – LMŠ:

Strinjamo se z zapisanim, bo pa potrebno bistveno več narediti na drugih področjih, kot je na primer ustanovitev demografskega rezervnega sklada ter spodbude za varčevanje v drugem pokojninskem stebru, da bo pokojninski sistem lahko vzdržan tudi še v naslednjih letih, ko pričakujemo bistveni prirast dodatnih upokojencev zaradi neugodne starostne strukture.

Glede na hitre spremembe pa je nujno ljudi obdržati v aktivnosti oziroma jih spodbuditi, da se ponovno vključijo in to iz več razlogov. Najpomembnejši je ta, da ostanejo aktivni kot posamezniki in socialno vključeni. Bo pa nujno razmisliti, v kakšnem obsegu dodatno sprostijo pogoje za opravljanje začasnih in občasnih del upokojencev, ki ne vplivajo na višino pokojnine.

Socialni demokrati:

Socialni demokrati si želimo dolgoročno zanesljivost in vzdržnost pokojninskega zavarovanja. Vzdržnost pokojninskega sistema je izboljšana, toda Slovenija se mora s pametnimi ukrepi pripraviti na čas po letu 2025. Bistvo ukrepov je v ohranjanju in povečanju zaposljivosti kot predpogoju postopnega dvigovanja dejanske povprečne upokojitvene starosti in s tem pokojninske dobe, ki zagotavlja višje pokojnine. Zato nameravamo uresničiti dosežen dogovor med socialnimi partnerji, ki je definiral izhodišča za pokojninsko reformo za zagotovitev dostojnih pokojnin.

Slovenska ljudska stranka – SLS:

Prepričani smo, da je izračun pokojnin zastarel in ni primeren za sodobno družbo. Osnovni parametri izvirajo še iz 19. stoletja. Zato se zavzemamo za njihovo redefinicijo. Upoštevati je potrebno, da se je čas šolanja vsaj v povprečku podaljšal, prav tako pa se je podaljšala življenjska doba in imamo najdaljše obdobje miru v vsej zgodovini Evrope. Zavzemamo se, da se kot osnovna parametra za določanje pokojnine vpelje razlika med pričakovano življenjsko dobo in starostjo ob upokojitvi in pa obrestovana sredstva, ki jih je posameznik vplačal v pokojninsko blagajno.

V Ljubljani, 25. 5. 2018

Branimir Štrukelj
Predsednik KSJS